

קניין תורה

יו"ל ע"י ועד מפעל התורה "תורתך שעשעי" דק"ק תולדות אהרן
בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

פרשת האזינו - יו"ט סוכות תשפ"ו

עמוד הש"ס לשבוע הבעל"ט: בבא בתרא מו: - בבא בתרא מט:

עיונים והארות בסדר לימוד ושינון 'עמוד היום'

לשלח השבת

מעשה בשני אתרוגים

מדינת צ"לה המצויה בקצהו של יבשת אמריקה, מוגדרת כ'סוף העולם', מקום היישוב האחרון בדרום כדור הארץ (לפני אנסארקטיקה). [אגב, קיים פולמוס נפלא בין גדולי עולם בדור האחרון אם במדינות הדרומיות הללו שהגשמים יורדים בימות הקיץ, בהיפך מרובא דעלמא, אם יש מקום לבקש על הגשמים בחורף, משום 'טירחא דשמיא', וכן מה לבקש בימות הקיץ. בשו"ת שבט הלי ח"א סי' כ"א דן בזה לשנות ולבקש לפי מזג המקום, אמנם מסיים תשובתו ו'לא סמיכנא למעשה', עד שיסיים עמי גאון מפורסם, אף שהדברים נראים בעיני פשוטים", ובשו"ת מנחת יצחק ח"ו סימן קע"א דן בדבריו באריכות וחולק עליו, ומביא גם הוראה בדבר משם הגה"ק מסאטמאר ז"ל, והשבה"ל מתייחס במדורוה הבאה בשולי התשובה בדבריו, ואכ"מ].

באותה תקופה נודע מפה לאוזן לבעלי עסקים כי צ"לה היא מקום טוב לעסקים ומוזמנת להם שם רווחים הגונים... ואכן רבים הגיעו לשם וניהלו עסקים מוצלחים. אחד מאלו, היה יהודי יקר מקאנאדע (קנדה) שעשה חיל בעסקיו וראה ברכת ה' בעמלו. גם רקם קשרים עם אנשים מהממשלה, שראו בעין יפה את השקעותיו במקום, שהניבו פירות טובים לכלכלת המדינה, וסיפקו מקורות עבודה לתושביה.

באותם ימים יצא הגה"צ רבי שמשון פינקוס זצ"ל לחוץ לארץ לשם מגיבת עבור הישיבה בירושם שבדרום הארץ, ושם פגש באותו יהודי עשיר שלבו היה חם לדברים שבקדושה, ונוצר ביניהם קשר. רבי שמשון בן השלושים וחמש ויבלחט"א רבי ברכיוו שינקר שליט"א - חברו יחדיו, והחליטו לעשות עמו 'עסקים רוחניים' בצ"לה.

באחת מדרשותיו יתאר רבי שמשון זצ"ל את השממה הרוחנית שפקדה את חבל ארץ זה. "פגשתי שם יהודים זקנים", אמר, "והם סיפרו לי שלפני כחמישים שנה בתי הכנסת ובתי המדרש בצ"לה היו מלאים עד אפס מקום בלומדי תורה, ובמיוחד בלילות שישי. היו גם רבים שהחזיקו ביהדותם במסירות נפש על ידי התמדתם בתורה והיראת השמים שהיתה בהם.

והנה כיום מספרם של שומרי התורה והמצוות שם מועט ביותר, עד כדי כך שקשה להם מאד להשיג מנין אנשים לתפילה! הזקנים הללו מוסיפים ומספרים מה הביא למצב הזה, ואומרים שמשום מה לא דאגו אנשי הדור ההוא כראוי לדור ההמשך. הם לא בנו תלמודי תורה ולא ישיבות, ומתוך כך אבד הדור השני כולו. ומתוך קהילה גדולה של שומרי תורה ומצוות, לא נותר אלא חצי אחוז ופחות מזה, של שומרי תורה ומצוות, ה"י. חורבן מוחלט!" ובכן, בשביל הצלת המקום מכיליון - היה הכרח להתחיל הכל מבראשית, ולבסס שם חיי קהילה יהודיים על טהרת הקודש. ובכן, מי מוכן לארוח את חפציו ולצאת לגור בקצה העולם - כפשוטו? בל מוזן ומחיה כשר מדי יום ביומו, ושאר צרכי דת והכרחיים?!

אכן, זכור לטוב הצדיק רבי שמשון, שמלבד שאר פעולותיו הרבים לחיזוק כל סוגי האנשים לעבודת ה', לקח דבר כזה לידיו, והחליט שבכח התורה הקדושה אפשר להציל הרבה בדבר. וממחשבה למעשה, הציע הדבר להקים ולייסד 'כולל' בעיר סנטיאגו ממה במדינה.

לא היתה זו מן המלאכות הקלות שבמקדש כלל וכלל. לייצר גרעין של אברכים חשובים שיאיתו לנדוד למקומות נידחים, התגלה כדבר מורכב ביותר. אבל בסיעתא דשמיא התלקטה קבוצה רגילה כעשרה אברכים מופלגים שהתאימו לכן, הובאו לשם כל ספרי היסוד הנצרכים, כאלה שמפארים את שאר הכוללים החשובים שבארץ ישראל ובעולם. וכך נפתח הכולל, בתקווה שמעט מן האור יגרש הרבה מן החושך.

תנאי המחיה היו בקשיים שונים, וחזרו לכמאה שנה לאחר למשל חלב ישראל, לא היה דבר של מה בכך. היה צורך לשלוח

חדוּתא דאורייתא

נערך ע"י הרד"ג ר' נתן גוטליב מורי"צ בהנהגת החרדית ומרבני קהילתנו הק'

בנושא: **היש פתרון לפטור כלי מטבילה**
כלי החייב טבילה, האם מועיל הפקר לפטור טבילת כלים, ובו ג' ענפים.

ענף א.

להפקיר הכלי לפטור מטבילה

יש לחקור מי שיש לו כלי שאין יכול לטבול כגון ששכח לטבול הכלי קודם שבת ויו"ט, או שקשה לו ביותר להגיע עכשיו למקוה לטבולו וכדו', האם יש פתרון להפקיר הכלי בפני שלשה אנשים, ולהשתמש בו על דעת שלא לקנות.

צדדי החקירה:

הצד להקל: שיש לומר שהטעם שצריך לטבול הכלי הוא מפני שיצא מרשות של נכרי ונכנס לרשות של ישראל, וכיון שהפקירו ואין נמצא עכשיו ברשות ישראל אינו חייב טבילה.

הצד להחמיר: שיש לומר כיון שכבר חל עליו טבילה ברגע שנכנס הכלי לרשות הישראל, שוב לא יועיל הפקר להפקיע ממנו חובת טבילה.^א

הכרעת מהר"ל דסקין וצ"ל:

וכבר עמד על שאלה זו בשו"ת מהר"ל דסקין (קרא סי' ה', אות קל), ולהלכה נוטה להחמיר שאין מועיל הפקר להפקיע חובת טבילה.^ב - ויש שהקילו בזה בשעת הדחק גדול, ועל פי הוראת חכם.^ג וגם באופן שמקילין יש פוסקים שאסרו להפקיר כלי בשבת, שהפקר דומה למקח וממכר.^ד

דעת החזו"א בענין זה:

והנה בספר ארחות רבינו (ח"ג עמ' פד) הביא שהחזו"א נתן עצה לפטור כלי מטבילה על ידי ההפקר.

והיינו לענין קופסאות שימורים, שבאמת מקובל להקל שמותר להשתמש בו מעט מעט עד שיתרוקן ואין צריך טבילה על פי הוראת מהר"ל דסקין שם.

אבל החזו"א היה חושש להחמיר שיש לרוקן המאכל בפעם אחת ובלא"ה חייב טבילה, ומכל מקום נתן עצה שלא יהא חיוב לרוקנו, להפקירו עד שיגמור שימוש.

אבל יש לדחות שלא היה מקיל שמועיל הפקר לפטור הטבילה, רק כשהפקירו קודם שנפתח הקופסא

א. והגר"ן קרליץ זצ"ל בספרו חוט שני (טבילה כלים עמ' נח) פסק להחמיר, כיון שכבר חל חיוב טבילה.

ב. הוכיח להחמיר מדברי המג"א סי' יג (פסק"ה) שהחמיר כשהפקיר טליתו, שאין מועיל לפטור מציצית.

אבל באמת אין מפורש שם להדיא במג"א להחמיר לענין הפקר, ועכ"פ הפמ"ג ורבי עקיבא איגר בהגהותיו שם מפרשין כוונת המג"א להקל לענין הפקר, וכן פסק הארצות החיים (סוף סי' יג) שמועיל הפקר לענין ציצית, והעתיקו להלכה במשנ"ב (סי' יג סקט"ו), וכבר תמה עליו בשו"ת משנה הלכות (ח"א סי' קק). והביא שם גם סיוע להחמיר ממה שאמרו חז"ל (ב"ק צד.) המפקיר כרמו והשכים בבוקר ולוקט הפרי חייב ליתן מתנות עניים, אף שהפקר פטור ממתנות עניים, והרמב"ם (הלכות מתנות עניים פ"ה ה"ב) העתיק דין זה חז"ל, המפקיר את כרמו, והשכים בבקר וכוה בו לעצמו ובעצמו חייב בפרט ובעוללות ובשכחה ובפאה, שהרי שדך וברמך אני קורא בו, מפני שהיה שלו, והרי הוא שלו עכ"ל.

אבל אף הוכחה זו לא זכתה להבין, שהרי המדובר כשנתכוון לחזור ולכות בו, משא"כ כשהפקיר הכלי ומכון שלא לכות בכלל אפשר שיש לפטור.

ג. בשו"ת מנחת שלמה (ח"ב סי' ס' אות טו) מצדד שאפשר שיש להקל בשעת הדחק, וכן פסק בשו"ת משנה הלכות (ח"א סי' קק).

ד. כיכ הפרי"ח סי' תל (סוף ב), וכן בהגהות רבי עקיבא איגר בשו"ע (סי' יג סקט"ו ג) הביא דעת כמה ראשונים ופוסקים שאין להפקיר כלי בשבת ע"ש.

שיעורי חול המועד סוכות תשפ"ו

ש ע י ועד מפעל התורה 'תורתך שעשעי'

בעמודים הפנימיים

ושעדיין אין עליו שם כלי^ה, וחל ההפקר קודם שחל עליו חיוב טבילה, אבל כשקנה כלי שראוי לשימוש ויבבר חל עליו חיוב טבילה, גם לדעתו לא יועיל ההפקר להפקיע חובת טבילה.

ענף ב.

הקונה כלי ואומר שאין רוצה לקנות הכלי כדי לפטור מטבילה

וכל זה הוא לענין קנה כלי ואחר כך הפקירו, שאז יש לומר שכיון שכבר חל החיוב טבילה לא נפקע על ידי הפקר.

אבל הנכנס לחנות של כלים לקנות כלי, ואומר שאין רוצה לזכות בכלי, והמעות שמשלם להמוכר הוא רק מעות מתנה לכאורה יש לומר שאפשר לפטור הכלי מטבילה, כיון שמעולם לא נכנס הכלי לרשות הישראל.

חנות בבעלות ישראל:

ואפילו כשהחנות נמצא בבעלות ישראל שלכאורה כבר נכנס הכלי לרשות ישראל המוכר, עדיין יש לומר שכיון שבשעה שהכלי נמצא בחנות אינו חל עליו חיוב טבילה, כיון שקנאו המוכר לצורך סחורה ואין חיוב רק על כלי סעודה, אם כן כשאחד קונה כלי ואומר שאין רוצה לקנות הכלי, לא חל עליו מעולם חיוב טבילה.

אין תוקף לאמירה זו שאין מתכוין באמת שלא לקנות הכלי:

אבל למעשה יש לצדד שלא יועיל אמירה זו, שיש לשער בדואי שאין כוונתו אמת, שהרי אם ירצה אחד לליקח הכלי ממנו לא יתן לו רשות וימחה בעדו, וכיון שאין כוונתו רק לפטור עצמו מחיוב טבילה אינו מועיל ככלל.⁶ ובנוסף יש לומר שאף אם באמת אין קונה הכלי, כיון שנראה לאחרים בקנה הכלי חייב לטבול.⁷

מעשה רב מכ"ק אדמו"ר מהרש"ב זי"ע:

והנה הגר"ח נאה בספרו קצות השלחן (סי' קמו סק"ט) הביא מעשה רב מכ"ק אדמו"ר מהרש"ב מליבאוויטש יו"ע שנסע על אם הדרך, וקנו כוס מים מנכרי ביחד עם הכוס, ואחר שגמר לשתותו זרק הכוס דרך חלון הרכבת, ואף שהיה כוס מיועד לשימוש תמידי.

והגר"ח נאה כתב לבאר טעם מנהגו לזרוק הכוס, שחשש שיש חיוב טבילה על הכוס, ולכן נתכוין שאין רוצה לקנות הכוס. כדי שלא יתחייב לטבולו ע"ש.

אבל גם אם נכונים דבריו עדיין אין ראייה לסמוך על זה רק באופן שזורק הכלי מיד לאחר שימוש פעם אחת ואין ממשיך להשתמש בו, וכמו שזרק הכלי מיד לאחר גמר השתייה.

ובכל אופן קשה לסמור על מעשה רב כל זמן שלא נתברר היטב צדדי ונימוקי ההיתר.⁽⁷⁾

ענף ג.

הקוונה כלי ואומר להמוכר שיפקיר הכלי, והוא יזכה בו מן ההפקר

חידושו של הגה"ק מהר"א מטשכנוב זי"ע:

בשו"ת חדות יעקב (ס"י מב) הביא בשם הגה"ק רבי אברהם מטשכנוב וצ"ל שאם נכרי הפקיר כליו, ובא ישראל ומצא הכלים וזכה בהם מן ההפקר, אין צריך לטבול הכלי. כיון שלא עבר הכלי מרשות נכרי לרשות ישראל^{טז}, רק עבר מרשות נכרי להפקר, והישראל זכה בו מן ההפקר ולא מרשות הנכרי^{טז}.

המוכר יפקיר הכלי על תנאי שיתן לו הקונה מעות כפי ערך הכלי:

ולכאורה לפי הוראה זו יש פתרון שהקונה יכול לומר לבעל חנות הכלים, שיפקיר הכלי בפני שלשה אנשים, וכדי שלא יחוש המוכר שלא ירצה הקונה לשלם על הכלי, יכול המוכר להתנות שלא יחול ההפקר רק על תנאי שיתן לו הקונה כך וכך מעות כסכום ערך הכלי.

ונמצא שהיה הפסק בין יציאה מרשות הנכרי לכניסה הישראל על ידי הפקר, ויש לפטור הכלי לפי דעת מהר"א מטשכנוב.^(א)

אין לעשות מעשה להקל רק בשעת הדחק ועל פי הוראת חכם:

אך גם באופן זה הנה דברי מהר"א מטשכנבום הם בבד חידוש, ולא נמצא כן בדברי שאר גדולי הפוסקים, ואפשר שגם מהר"א מטשכנבום אמרו רק בדרך לימוד וחיידוד ולא להלכה למעשה ⁽²⁾. ומלבד זה מצינו כמה פעמים שאין ראוי לאדם לחפש תחבולות להפגיע עצמו ממצות.

ולכן אין לעשות מעשה להקל גם באופן זה רק בשעת הדחק גדול, ועל פי הוראת חכם.

ה. וכידוע דעת החזו"א שאין לפתוח בשבת קופסאות שימורים משום איסור בונה, שחשיב כעושה כלי.

ו. וכ"כ הגר"ן קרליץ בספרו חוט שני (הל' טבילת כלים עמ' נט).

ו. כי יש ללמוד מדברי הט"ז ב"ד סי' קכ (קס"ה) שכתב לענין מה שמבואר שם שאפשר להפקיע חובת טבילה שנתנו במתנה לנכרי וחוחר ושואלו ממנו, וכתב הט"ז שלא יועיל העצה רק ליום אחד, אבל לא יותר שאם אין מחזירו לנכרי שנראה ככלי שלו חייב לטבול ע"ש.

ות. ובאמת יש לומר שזרז הכוס הוא מפני שהיה קשה לסחוב הכלי בדרך, והטעם שהיה מותר לו לשתות ממנו הוא מפני סברת מהר"ל דסק"ל שאם קונה כלי מלא מותר להשתמש בכלי עד שיתרוקן, ואין הטעם כלל משום שנתכין שלא לזכות בכלי.

ט. הגדה"ק מסכתנו וצ"ל אמר בזה ליישב קושיית הדמב"ן (פ' מטות לא ב) שמצינו בתורה על כלי מדין שהיו חייבין טבילה, ובפרשת מדין נתחדש דין טבילת כלים. והכלים שבזו מראש סיחזו ועגל לא היו חייבין טבילה.

על זה אמר לותר שבמלחמת מדין כיון שהחיו הנקבות ולא הרגו רק הזכרים, נמצא שלא היו הכלים הפקר, ולכן יהיה חייב טבילה, משא"כ בסיחון ועוג שהרגו גם הנשים, ונמצא שהיו הכלים הפקר, לכן לא היו הכלים חייבין בטבילה.

וכ"כ בחוט שני שם שאם נברו הפקיר כליו, ובא ישראל, וכה בהם מן ההפקר אין צריך טבילה. וכן בשו"ת משנת הלכות (חיה"ס ק) האריך לבאר יסוד ההיתור של מהר"א משכנעו י"ע שאם היה הפסד של הפקר בין רשות הנכרי לרשות הישראל אין חייב טבילה.

ואף כשהחנות עומד בבעלות ישראל ולכאורה הלא עבר מרשות הנכרי לרשות בעל החנות, אבל כבר נתבאר שכיון שהוא קונה הכלים רק לסחורה ולא לסעודה, אין הכלי מתחייב טבילה. והעיסר שיהא הפסס של הפסר בין הנכרי להטונה שהחויב טבילה חל אצלו.

יב. ובכלל חמדה (ב' תצא אות א) שהאריך לפלפל בחידושו של מהר"א מטשנבוב שם, וכתב לחדש שגם לדעתו לא יועיל לפטור הכלי כשהנכרי הפקידו, ואולי חשד להקל כר באופן שמת הנכרי ואין לו יורשין ונעשה הכלי הפקר אמילי. ובמו שחשבו במלומדת סיחון ועוג שהכלים נעשו הפקר אמילים לכל ביום ע"ש, שאז נשתן החילוק והאמיד כל חמדה ביד מהר"א מטשנבוב, יש מקום לחשוש לדבריו.

מפקח אל הרפת שיעמוד בשעת החליבה, משם הובא כחלב גולמי שאותו היה עליהם להרתים, ואת חלקו הפכו לגבינה באופן שיעשו לפני שנים רבות, את הלחם אפו בבית לבדם, אחד האברכים היה פרק בהלכות שארשט, ובנוסף לכך היה מגיע מדי חודשיים שוחט אל שמים מחסיטנה, ובמשך יומיים תכנהה שחיטה של עופות ובה, שמהנה אכלו בשבועות לאחר מכן.

התקרבו ימי חג הסוכות. ובכן מה עושים?

בימינו, אף שיש קושי 'בהתאמת' ארבעת המינים לחג הסוכות ובקנייתן - שעולים דמים מרובים, אולם אין כל קושי 'בהשת' הארבע מינים. כל ילד חגוג חונם, וזוהי הנהגה נענעת מינים כשרים ומזהירה את ספקם אם לא ידועותם במרבית הקהילות ישראל בעבר, ברחבי רוס'א ואירופה, שם אל זכו ליותר מאתרוג אחד או שניים ושאר המינים כשרים, שעליהם ליכרו בזה אחר זה כל אנשי הקהילה מגדול עד קטן.

אבל בצ"לה, לפחות באותה תקופה שבה נפתח הכולל, נאלצו להתמודד גם בפרט זה עם תנאי חיים של עשרות שנים אחורה. ארבת המינים מגידול מקומי לא היה בממצא מהסיבה הפשוטה שיהודי הארץ היא דמו בעיקר לערבה מבחינת הטעם והריח ביהודות... הרי בדיוק לשם כך נעשו המאמצים הכבירים לתקוע בה עוד תל תורה סבטרה... מאידך גיסא, האפשרות לייבא ממדינות אחרות לא הייתה קיימת בשל חשש השלטונות המקומיים מפני החדרת צמחים נגועים מחוץ למדינה, העלולים לייבא מזיקים בלתי רצויים לענף החקלאות במדינה. לפיכך, בביקורת הגבולות פשטשו וברדקו היטב במטענים הנכנסים והחשש שלהם מהחדרת צמחים ופירות לתחומם, עלה על החשש מפני החדרת חומר נפץ...

והנה לקראת חג הסוכות באחת השנים הטמינו אברכים בתוך מטענם שני אתרוגים שאותם רכשו בארצות הברית. למרבה העצת התגלו האתרוגים, והאברכים שינו להסביר לפקידים שהפירות מיועדים לצורכי דת ועד כמה הם נחוצים להם, התחננו במשטרת המכס להתייחס להם בשונה מן הרגיל בההוראות הקפדניות הרגילות.

לאחר דין ודברים התרצו פקיד המכס להותירם שלמים, אולם בתנאי שיניחו אותם למשמרת במשמרת הגבולות עד ערבו של החג - אז יבוא לקחתם, ותיכף לאחר המועד יוחזרו אחר כבוד למשמרת בשלימות על מנת להבטיח שלא ישתלו אותם באדמה. נראה, בערב יום טוב ראשון של סוכות באו האברכים כמסוכס למשמרת, והפקידים 'טובי הלב' - עם הארצ'ים' שכמותם - לא פחות ולא יותר ניגשו אל הפריז'יער [מקפא] והוציאו משם את האתרוגים... מובן, ההקפאה החזקה נתנה בהם את אותותיה, והמראה הכמושל של האתרוגים הכריח את האברכים לגנוז את חלקם ולהותיר שם את האתרוגים מיתמים.

מצב זה הביא את רבי שמשון לסדר הדברים מבעוד מועד, ובמהלך חודש תמוז באחת השנים, הבחינו לפתע בחצר של בנין הכולל בכמה נבטי שתילים חדשים מאמצעם של פני הקרקע. היו אלו שתילי עץ עובדיה, שמשון קיווה באמצעותם, לספק פחיתות ערבית מדרושי, שהשתיל בעצמו. ומנין הצילח להשיג את השתילים - לא נודע להם, הרי כאמור בצילח החוק אוסר להביא שתילים מכחוץ מחשש מלחמות. אך עובדה היא שהדבר עלה בידו. ולא כל בלבד את שאדא מודי יום להשקות את השתילים הריחים, למען אברכי הכולל ושאר יהודי הקהילה.

111

הלימוד לעניינינו הוא, כמו שמסופר על הרה"ק רבי לוי יצחק מבארדיטשוב זי"ע, שפעם פגש את השטן בין כסה לעשור כשהוא עצב. שאלו לעצבות זו מה היא עושה. ויאמר השטן.

[illegible]

שערים המצויינים בהלכה

נערך ע"י הר"ה ג' ר' נתן גוטליב מר"צ בהעדה החרדית ומרבני קהילתנו הק'

שאלות ותשובות למערכת

כשיש מקום במרפסת שאין שם שיעור ז' טפחים:

שאלה: מרפסת שחצי ארכה מקורה על ידי מרפסת מקומה עליונה, וחצי השנית מגולה תחת כיפת השמים, ובנו סוכה בחצייה המגולה, אבל גם בחצייה המקורה נשאר 6 טפחים תחת כיפת השמים, שמרפסת התחתונה רחבה יותר מעליונה בשיעור של 6 טפחים, האם אפשר לאכול או לישן שם כשמסככין שם סכך כשר.

תשובה: שיעור רוחב ואורך הסוכה, ז' טפחים.

וכתב המג"א סי' תרלד (סק"א) שסוכה גדולה שנמשכת בקרן זוית מקום צר שאין שם ז' על ז' טפחים, אין יכולין לישב שם, כיון שאין בקרן זוית שיעור סוכה. ויש אחרונים שחלקו על דברי המג"א, שכוין שיש שיעור סוכה, מותר לישב גם בקרן זוית.

ולמעשה המשנ"ב (סק"א) פסק שאין לזוז מדעת המג"א. אבל החזו"א (סי' קמד סק"ו) האריך לדחות דברי המג"א, ופסק להקל, כיון שיש בסוכה שיעור ז' טפחים על ז' טפחים, מותר לישב גם בקרן זוית הפתוח לסוכה, אף שאין שם ז' טפחים על ז' טפחים.

ונמצא שאם רוצה לישב במקום המגולה כשיעור שש טפחים, תלוי בפלוגת המשנ"ב והחזו"א.^א

ובאופן שיש שם ז' טפחים לדעת הגר"ח נאה, אף שאין ז' טפחים לשיעור חזו"א בודאי יש להקל.

האם צריך לנענע כל המחצלת בבת אחת:

שאלה: מחצלת שטעו וקשרו בחוטי פלאסטיק - אויזקונים, ואח"כ נודע שאין לקשור הסכך ברבר המקבל טומאה ונמצא שיש לנענע הסכך כדי להכשירו, האם צריך להגביה כל המחצלת כולו בבת אחת, או שאפשר גם להגביה מעט מעט.

תשובה: מסתבר שאין חייב להגביה כל המחצלת בבת אחת, ואפשר גם להגביה חלק אחד ואח"כ חלק השני עד שיגביה כולו.

שאין צריך לעקרו לגמרי ממקומו, שאם לא כן למה לא כתבו האחרונים להזהיר שיש להגביה יותר מג' טפחים מן הסוכה, כדי שלא יחשב כבלור.^ב

שטיח שנמצא באשפה האם מותר להציע בסוכה:

שאלה: מצאתי שטיח יפה שנזרק לתוך אשפה שברחוב העיר, ורציתי ליטלה לקשט רצפת הסוכה, ועובר אורח שעבר אמר לי שהשטיח נזרק מבית תיפלה, האם מותר להשתמש בו לקשט הסוכה.

תשובה: תשמישי עבודה זרה של נכרי, שביטלו הנכרי, מותר לישראל להשתמש בו.^א אבל רק לשימוש הדייט, ואסור להשתמש בו לצורך מצוה, שמא יסלע לעשות מזה תשמיש של מצוה.^ב

ולכן שופר של עבודה זרה אף שביטלו הנכרי, אסור לתקוע בו בראש השנה.^ג וכן לזבל של עבודה זרה אף

א. אבל אפשר שיש לצדד שבציר זה אם רוצה לישב במקום המגולה שש טפחים תחת כיפת השמים כיון שאינו מקום צר שהרי המקום פתוח, וגם כשגופו בולט קצת תחת מגולה, המקורה חשיבא כיושב בסוכה, אם כן גם לדעת המג"א והמשנ"ב מותר לישב שם.

ב. וכי בחוטי שני (חל' סוכה פ"ב סק"ב).

ג. כמבואר ביו"ד סי' קלט (פסק"ד), ודוקא עבודה זרה של נכרי אבל של ישראל אין מועיל ביטול אף לשימוש הדייט.

ד. כמבואר שם (פסק"ד).

ה. סי' תקפו (פסק"ד).

שהנה הוא רואה ספינה מלאה אתרוגים המפליגה ממדינה למדינה, ועליהם הולכים בני ישראל לברך בחג הסוכות, והלא אמרו (סוכה לה) שנענועין ארבעת המיני המה 'גירא בעינא דשטנא' [-חיצו בעינו של השטן]... לא עברו ימים מועטים ושוב פגש הרה"ק מבאדריטשוב את השטן, אך הפעם היה שמח וטוב לב, וסיפר להרה"ק מבאדריטשוב שפעל פעולות שונות ונתנו לו זכות בשמים להטביע את הספינה, וממילא לא יוכלו בני ישראל ליטול את הארבעה מינים... בחול המועד סוכות פגש הרה"ק מבאדריטשוב את השטן בפעם השלישית, ובפעם הזאת היו שוב פניו נפולות, תמה הרבי ושאלו על כך, שהרי מילאו את משאלתו והטביע את הספינה, וא"כ מה לו כי ילין עכשיו, השיב השטן ואמר 'אכן הצלחתי במזימתי ורוב האתרוגים לא הגיעו למחוז חפצם, אך בדרך לא דרך הצליחו כמה סוחרים להעביר אתרוגים בודדים מהכא להתם, ובני ישראל עם קודש הווילו ממייטב כספם ושילמו סכומי כסף עצומים כדי לזכות במצוה זו, והשתוקקות ורצון אלו גדולים וחשובים יותר מכל עיקר המצוה גופא, ועל כן הנני עצב ומתחרט על גרמתי להטביע את הספינה, כי טוב היה לי שיהיו אתרוגים מהודרים בריוח, וממילא תמטע השתוקקות'...

ובכן, הריבוי של אתרוגים כשרים ומהודרים שיש לנו בהישג יד, צריך זהירות ועבודה רבה שלא תמטע אצלינו ההשתוקקות, וריבוי הדמים שאנו משלמים עליהם צריך לעורר בנו תשוקה גדולה למצוות חביבות אלו.

(מקור: מתוך הספר 'זאוביו נצאת השמש בגבורתו')

המתבולל שזכה למות כיהודי - בזכות מצות סוכה וד' מינים

כך היה מעשה לפני כעשר שנים בין שני השותפים' בעסקיהם, ה"ה רבי ברוך בוקסבוים (מבאר פארק) ורבי סנדר ניימאן (מו"ליאמסבורג).

באותם הימים לא החזיק ר' ברוך מכשיר סעל' (פלאפון) אלא היה מנהל עסקיו וענייניו דרך הטלפון בלבד. יומא חדא התקשר ר' ברוך לפלוני ר' זלמן וסיכם להיפגש עמו בשעה פלונית במקום פלוני במאנהעטן לצורך עסקו המשותף, ר' זלמן הבחין ששיחה זו הגיעה אליו ממכשיר סעל', על כן שאל את ר' ברוך, מה יום מיומיום, וכי מגיע לך 'מזל טוב' וברכת 'תתחדש' על הסעל' שהחלטת לקנות... כדי להיות כאחד האדם...

השיב לו רבי ברוך, אין הסעל' שלי כלל וכלל, אלא לוויית אותו לכמה רגעים מאת ר' מענדל ראזנבערג ראש החברה קדישא בבאר פארק בכדי שאוכל להתקשר אליו ולתאם את המקום בו יפגש.

רבי זלמן נסע למאנהעטן לעבר המקום בו נדברו להיפגש, אבל ר' ברוך איננו, משעבר זמן רב החל לחשוש שמא טעה רבי ברוך, ובפרט שבמקום ההוא אין הרחובות נקראים בשמות אלא מסודרים לפי מספרים, ושמה התחלף לו מספר במספר, ועל כן החליט לצאת לחפשו, הניח את הרכב בצידי הכביש ויצא ברגליו, החל ללכת כבדת דרך והנה אשה גויה רצה לקראתו וצועקת לעברו: ראביי, ראביי, שאלה לי אליכם...

בעל כרחו נאלץ לשמוע מה שבפיה, והחלה לספר לו שבעלה הינו יהודי אשר היה רחוק מתורה ומצוות, ואף פושע מועד הוא, עד שבאחד הימים נתפס בידי השלטונות והם הכניסו 'אחר כבוד' לבית הסוהר לשנים ארוכות ורבות.

ו. סי' תרמט (פסק"ד).

ז. החדו"א בברכי יוסף סי' תצא (סק"א) הביא בשם שו"ת בית יצחק (ח"ב סי' כח) שאפשר להבדיל כל השבת, אבל החדו"א דחה דבריו.

ח. והעתיקו במשנ"ב (פסק"ד), ולמעשה בהגהות ר' עקיבא איגר שם מסתפק קצת בזה, אבל נראה מדברי המשנ"ב שלהלכה מקיל להבדיל ביום אחר הלילה.

ט. כמבואר ביו"ד סי' רכח (פסק"ד).

י. כמבואר בסי' שמוא (פסק"ד א).

תשנה ונתת תענוגות ופירות החל

חברת 'חנוך לנער' תתקיים א"ה בשני ימי חול המועד בסוכה הגדולה ובסוכות התורה בשעה 7:00 - 8:00

תענה ויתחת לא יאז אתר ופירות

בכל יום מימי חול המועד

בשעה 8:25
לפני התפלה

ש"ע הלכות "שיבת סוכה" עם דגש מיוחד
על הלכות המצוות באמצע

תורה"ג ר' ישראל בראנסדופער שליט"א
מורה בערכות הוראה הלכות "סוכה"

קביעות עתים
ברבים

בין השעות:

7:00 – 9:00

אנשים ובחורים

כלל א"ש

שיעורים וחברותות

אבות ובנים

בסוכה הגדולה - בסוכה החדשה - נפתח החדש

מור"כ זתק"מ שיעורים מיוחדים בעניני הנענועים לפני הלל
ע"י ארגון "קול דוד" בסוכה רבינו של"ט"א

שיעורים שונים
תמוז בהפסקה

ב' ע"ה
15

חדש
השנה לאור
שבית ראון
החגים בחגג"ר
העולם

בסוכה הגדולה

שיעורים
מרבנים

שיעורים חול המועד חג הסוכות תשפ"ו

בסוכה הגדולה
תולדות אהרן

פעיה"ק ירושלים
תוב"א

ש"ע ועד מפעל חסד-טודוק שיעורים
בשיאית כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

11:15

הסגן
הצדיק
הנוקבל כבוד
רבי נחום
אריה סאפדין
אמרו"ד מקאנטארטא שליט"א
וכבודו הרבה ספרים
סודות ודק
בכחות וטעמו
מחדש נשילת כל
וענניו

יום ד' כ"ט

עם
הרה"ג ר'
מנחם מענדל
הגאון
ר' ברוך'ס כהנא' חלוצת
'שערי תשובה'
הנחמנו
ברכות ושמחה
הנחמנו ביום המנוחות

יום חמישי 15 ברחמי

[illegible]

YOUNG WOMEN'S BUREAU
700 N. W. 1st St., Miami, Fla.
P.O. Box 1000
JOHN J. YOUNG, JR.
Chairman, Board of Directors
President, Young Women's Bureau

YOUNG PEOPLE'S SERVICE
1000 20th Ave. S. #200
Boulder, CO 80502
303-440-1111
303-440-1112
303-440-1113

יְהוָה יִשְׁמַרְךָ יְהוָה יִשְׁמַרְךָ

שירה
עם
הרה"ג ר' **אליהו**
היינטיק
שלט"א
מורה בעלימז והרא"ה
המחזיק לעשר והעשר
מחזיק המנהגים מנחם
באגודת חן להעשרים
בבית חורבן

THESE THREE THINGS
WILL BECOME YOUR BEST
FRIENDS
AND YOUR ONLY
TRUTH
AND YOUR ONLY
TRUTH

יום ראשון כ"ח שבט

עם
ההדג'ר **עמרם**
הלוי והאלים
שלטא
ב' בלזש'ס סדולס הלכות 'ש' טז
→→→
הלכות 'ש' טז, - איז הלכות
עמרם בן שבת ליש' טז

[illegible]

הַיְשִׁיבָה לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ
לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ

הזאק
הדודי ר'
אהרן נפתלי
עדהמנד
שלט"א
מוסד רבישם הק'
באלעד
פרימית השטנא
רבה המנד
עבודת

750

בנשוא: חישוב זמני
ההלכה כשנמצאים בהרים
ובטיסה בעיראק לא"י -
המסותעף

בליוי הסברה נכלאה
בחלק המציאות של קו
התאריך ע"י המחשה
בגלובוס ומפות מדוייקות
ע"י המומחה הרה"ג ר'
יעקב רחבערג שליט"א
תווך כלי דוד השם-נחלת
יוסף

১৯৯৯ সাল
 ১৯৯৯ সাল

במשא: כשרות המאכלים של חומרי-גלם בחצי תבל
התועה מאוד בשמירתם בכלאסות יאזק
שמה מאכלים עם הכשר מיוחדת - מזה
מזהל ללא כלל

גליון מס' 107, נמסרה בודקת הנפשות
של יצירת החומרים המופיעים
הנחשבים במאמרים כהונם, וזו
יכולים לבודקם על התאמתם
ע"י המומחה הרה"ח ר' משה
יונה שטארק שליט"א
מחשבוני הכשרות שדורגנו בחוגי-
גם במחשבוני

11/11/2019 10:00 AM
 11/11/2019 10:00 AM

בנושא: ברכות 'עשה מעשה
בראשית' וסדור וגבורות
מלא עולם על הברקים ועל
הרעמים ועל הזיקים (מטאורים)

ושבטיים) - והמוסתער
לעיל יצאת החורר וברכת השם
יבואר במוסד יסודי כמנהגים בליו
הסדרה בנפלאה ברוך השם ופסוק
למנוח בנפלאה יצא בברכות
ע"י המומחה הרה"ח ר'
שמעון דוב אייזנר שליט"א
ועל מנת להצטרף להוציא את המערכת
המיתית והמיתית והמיתית

1. **NAME** _____
 2. **DATE** _____
 3. **PERIOD** _____

בנושא: מציאות העלוקקטרי
כהיום הזה הטגעים להלכה
בהרבה גופי תורה

ע"י המומחה הר"ח ר' יוסף
זעליקאוויטש שליט"א

יְהוָה יִשְׁמְרֵנוּ מִכָּל עֲוֹנוֹתָיו וְיִסְלַח לָנוּ כָּל פְּשָׁעֵינוּ וְיִרְחַם עָלֵינוּ כְּרֻחַ חֲסִידֶיךָ יְהוָה וְיִשְׁמְרֵנוּ מִכָּל עֲוֹנוֹתָיו וְיִסְלַח לָנוּ כָּל פְּשָׁעֵינוּ וְיִרְחַם עָלֵינוּ כְּרֻחַ חֲסִידֶיךָ יְהוָה

יומטור
ע"י הו"ד"ג
התחברות
התחברות שלט"א
מכיר משגד ועד
ובשלות של השדה
בארזיק
— — —
התחדשות הכשרות

1974
1975
1976
1977
1978
1979
1980
1981
1982
1983
1984
1985
1986
1987
1988
1989
1990
1991
1992
1993
1994
1995
1996
1997
1998
1999
2000
2001
2002
2003
2004
2005
2006
2007
2008
2009
2010
2011
2012
2013
2014
2015
2016
2017
2018
2019
2020
2021
2022
2023
2024
2025
2026
2027
2028
2029
2030
2031
2032
2033
2034
2035
2036
2037
2038
2039
2040
2041
2042
2043
2044
2045
2046
2047
2048
2049
2050
2051
2052
2053
2054
2055
2056
2057
2058
2059
2060
2061
2062
2063
2064
2065
2066
2067
2068
2069
2070
2071
2072
2073
2074
2075
2076
2077
2078
2079
2080
2081
2082
2083
2084
2085
2086
2087
2088
2089
2090
2091
2092
2093
2094
2095
2096
2097
2098
2099
2100
2101
2102
2103
2104
2105
2106
2107
2108
2109
2110
2111
2112
2113
2114
2115
2116
2117
2118
2119
2120
2121
2122
2123
2124
2125
2126
2127
2128
2129
2130
2131
2132
2133
2134
2135
2136
2137
2138
2139
2140
2141
2142
2143
2144
2145
2146
2147
2148
2149
2150
2151
2152
2153
2154
2155
2156
2157
2158
2159
2160
2161
2162
2163
2164
2165
2166
2167
2168
2169
2170
2171
2172
2173
2174
2175
2176
2177
2178
2179
2180
2181
2182
2183
2184
2185
2186
2187
2188
2189
2190
2191
2192
2193
2194
2195
2196
2197
2198
2199
2200
2201
2202
2203
2204
2205
2206
2207
2208
2209
2210
2211
2212
2213
2214
2215
2216
2217
2218
2219
2220
2221
2222
2223
2224
2225
2226
2227
2228
2229
2230
2231
2232
2233
2234
2235
2236
2237
2238
2239
2240
2241
2242
2243
2244
2245
2246
2247
2248
2249
2250
2251
2252
2253
2254
2255
2256
2257
2258
2259
2260
2261
2262
2263
2264
2265
2266
2267
2268
2269
2270
2271
2272
2273
2274
2275
2276
2277
2278
2279
2280
2281
2282
2283
2284
2285
2286
2287
2288
2289
2290
2291
2292
2293
2294
2295
2296
2297
2298
2299
2300
2301
2302
2303
2304
2305
2306
2307
2308
2309
2310
2311
2312
2313
2314
2315
2316
2317
2318
2319
2320
2321
2322
2323
2324
2325
2326
2327
2328
2329
2330
2331
2332
2333
2334
2335
2336
2337
2338
2339
2340
2341
2342
2343
2344
2345
2346
2347
2348
2349
2350
2351
2352
2353
2354
2355
2356
2357
2358
2359
2360
2361
2362
2363
2364
2365
2366
2367
2368
2369
2370
2371
2372
2373
2374
2375
2376
2377
2378
2379
2380
2381
2382
2383
2384
2385
2386
2387
2388
2389
2390
2391
2392
2393
2394
2395
2396
2397
2398
2399
2400
2401
2402
2403
2404
2405
2406
2407
2408
2409
2410
2411
2412
2413
2414
2415
2416
2417
2418
2419
2420
2421
2422
2423
2424
2425
2426
2427
2428
2429
2430
2431
2432
2433
2434
2435
2436
2437
2438
2439
2440
2441
2442
2443
2444
2445
2446
2447
2448
2449
2450
2451
2452
2453
2454
2455
2456
2457
2458
2459
2460
2461
2462
2463
2464
2465
2466
2467
2468
2469
2470
2471
2472
2473
2474
2475
2476
2477
2478
2479
2480
2481
2482
2483
2484
2485
2486
2487
2488
2489
2490
2491
2492
2493
2494
2495
2496
2497
2498
2499
2500
2501
2502
2503
2504
2505
2506
2507
2508
2509
2510
2511
2512
2513
2514
2515
2516
2517
2518
2519
2520
2521
2522
2523
2524
2525
2526
2527
2528
2529
2530
2531
2532
2533
2534
2535
2536
2537
2538
2539
2540
2541
2542
2543
2544
2545
2546
2547
2548
2549
2550
2551
2552
2553
2554
2555
2556
2557
2558
2559
2560
2561
2562
2563
2564
2565
2566
2567
2568
2569
2570
2571
2572
2573
2574
2575
2576
2577
2578
2579
2580
2581
2582
2583
2584
2585
2586
2587
2588
2589
2590
2591
2592
2593
2594
2595
2596
2597
2598
2599
2600
2601
2602
2603
2604
2605
2606
2607
2608
2609
2610
2611
2612
2613
2614
2615
2616
2617
2618
2619
2620
2621
2622
2623
2624
2625
2626
2627
2628
2629
2630
2631
2632
2633
2634
2635
2636
2637
2638
2639
2640
2641
2642
2643
2644
2645
2646
2647
2648
2649
2650
2651
2652
2653
2654
2655
26

יום המשיב'ני קדושים

לראשונה יוקם
בית הוראה בסוכה
הגדולה לעגמי
ממונות

NEW
BOOKS
AVAILABLE
NOW

הרב הגאון ר' אליעזר מיהודי שליט"א
הרב הגאון ר' יחזק פריער שליט"א

שאלות לה' בית הראה נית
למסור עד יום חמישי בשעה
12:00 בצהריים ביקול התורה:
* בשלוחה 02-3722-700

בהיותו בבית הכלא החל להתקרב לאט לאט לאלוקיו ע"י הארגונים המתעסקים שם, וכאשר נתנו לו רשות להשתחרר לביתו לכמה ימים לכבוד חג הסוכות - העדיף שלא לצאת, כי בביתו אין זכר לסוכה ולד' מינים, ואילו שם בבית הסוהר תינתן לו האפשרות לטול ד' מינים ולשבת מעט בצל סוכה.

והנה זה עתה עבר הבעל אירוע מוחי (סטרק) קשה ומיו ספורים ומועטים, ומבקשת לברר האם מותר לנתק את המכשירים למען ימות במהרה רח"ל, מיד נזקק רבי זלמן לעזמתה ואמר לה שאסור לעשות כן, ועפ"י דת יהודית המקרב מיתות אף של גוסס בן מאה הרי הוא שופך דמים וכאילו הרג ילד קטן.

חזרה ושאלה אותו, ומה אעשה עמו לאחר שימות, האם לקברו והיכן, אמר לה שפשיטא שצריך להביאו לקבר ישראל. אמרה לו הגויה, נכרית אני ואין לי כל שיג ושיח בעניינכם, מאין אדע מי ממעקס בקבורת אנשים, ואז נזכר רבי זלמן שזה עתה התקשר אליו רבי ברוך מהסעל של ראש הח"ק בבאר פארק, ובהשגחה פרטית יש לו עדיין את המספר שלו, ונתן לה את מספר הסעל של ר' מענדל.

והנה, כדי לשמור את המספר, החלה לפשפש בכליה אחר פיסת נייר ועט, ופתחה את אחת השקיות שלה, והנה היא רואה את מכשיר הסעל שלה...

סיפרה לרבי זלמן ש'נאבד' לה המכשיר וחזרה על עקבותיה כאן ברחובות עיר לתור אחר הסעל ובינתיים ראתה אותו וניגשה לדבר עמו, והנה רואה היא שמעולם לא נאבד המכשיר והרי שלה לפניה...

רשמה את המספר שהיה מזומן אצלה ליום אחרון...

נפרדו זה מזה והמשיכו כל אחד לענייניו, כשרבי זלמן ממשיך לחפש אחר רבי ברוך, והלך לרחוב אחר, והנה רבי ברוך לקראתו, אמר לו רבי זלמן היכן היית, וכבר זמן רב שאני מחפש אחרך, נענה לו רבי ברוך: איני יודע מה אתה סח, הרי סיכמנו להיפגש כאן, אדרבה אני המתנתי עליך, ואכן נזכר רבי זלמן ש'טעה' ו'משום מה' היה נדמה לו כי סיכמו להיפגש במקום אחר.

הנה זה טועה במקום במפגש, וזו מחפשת אחר הפלאפון שמעולם לא נאבד, והכל בכדי להפגש ביניהם למען נפשו של אותו יהודי הנמצא על ערש דוי.

גויה זו מיהרה להתקשר לר' מענדל ואזנבערג לשאול אותו כדת מה לעשות, ואמר לה שבבוא העת תתקשר אליו. עברו כמה ימים, ובמסגרת ש'לאחר מכן התקשרה הגויה לר' מענדל וסחה בפניו שבכר 24 שעות שבעלה גוסס ממש, אמר לה ר' מענדל שהוא עצמו יגיע לבית החולים, מיד לאחר שנכנס פתח באמירת וידוי ושמע ישראל, ומיד השיב היהודי את נשמתו ליצורה, והיה נראה בעליל שמן השמים מעבדים שלא ימות מבלי וידוי ושמע ישראל.

ר' מענדל רצה לקחת את הנפטר ולהובילו לקבר ישראל, אמנם עקב בריית עם הרשינויות וכלי נתעכב עד ליום שני, ולא הצליחו למצוא מנין אנשים שילוו אותו, והנה מתקשר רבי ברוך בוקסבוים מתוך התעניינות מה שלום אותו יהודי... אמר לו רבי מענדל, מן השמים הכניסו בליכך לברר עתה מצבו, כי מחפשים אנו מנין להביאו לקבורת עולמים כדת וכדין.

ועתה, צא וחשוב כמה וכמה ענייני השגחה פרטית היה כאן במעשה זה בשביל שימות כיהודי ויטמנוהו כיהודי.

ואחרון חביב, עלינו להתבונן כיצד זה שלא רצה לצאת מבית הסוהר בשביל לקיים מצוות סוכה וד' מינים, וזה שנתקיים בו התפילה המיוחדת שאומרים בפרידתנו מהסוכה בנוסח 'רבונו דעלמא' שתיקן בעל ה'יסוד יוסף' רבו של הק"ה הישר: "זכות אבינו מינים ומצות סוכה יעמוד שתאריך אפך עד שזכנו אליך בתשובה שלימה לפניך".

(מקור: באר הפרשה תרומה תשע"ט)

תשובה: על פי הלכה אין אומרים 'ויהי נועם' כשחל יו"ט באמצע השבוע, כיון שאין ששת ימי המעשה ^(א), וכל שכן שאין אומרים בשבת חוה"מ.

אבל החיד"א בברכי יוסף (סי' רצה סק"א) כתב שהמקובלים נהגו לומר בלחש ויהי נועם וכו' גם כשחל יו"ט באמצע השבוע, ^(ב). ואפילו בשבת שחל בחוה"מ ^(ג).

לעשות מלאכה דאורייתא על ידי שינוי לצורך חולה שאין בו סכנה:

שאלה: האם יש היתר לעשות מלאכה דאורייתא בלאחר יד לצורך חולה שאין בו סכנה.

תשובה: הנה מלאכה דרבנן מותר לעשות בשינוי לצורך חולה שאין בו סכנה ^(א).

ובשו"ע הרב סי' שכח (סעיף יט) התיר לעשות אפילו מלאכה דאורייתא בשינוי לצורך החולה, והוכיח זאת ממה שהתירו לחולה שיש לו כאב לב, ורפואתו לשתות חלב רותח מבהמה, התירו לו לינוק בפיו מדד הבהמה לרפואתו, ואף שהחולב בהמה בשבת יש בזה איסור תורה משום מפרק תולדה דדש, ואעפ"כ התירו לצורך חולה כשעושה המלאכה בשינוי דהיינו שיונק מפיו ^(ב).

אבל לדעת המשנ"ב לא התירו לעשות מלאכה דאורייתא בשינוי, ולדעתו אין להוכיח ממה שהתירו לחולה לינוק בשבת מדד הבהמה, שכיון שאינו דרך חליבה כלל לא חשיב מלאכה כלל ועדיף יותר מעשיית המלאכה בשינוי ^(ג).

ולמעשה בשו"ת שבת הלוי (ח"ח סי' צג) כתב שיש להוכיח מדברי הראשונים כדעת השו"ע הרב להקל אף במלאכה דאורייתא, כשאין אפשרות לעשות על ידי נכרי.

אבל יש להוסיף שאף שמעיקר הדין יכולין להתיר לעשות גם מלאכה דאורייתא על ידי שינוי מכל מקום באופן שאין ניכר השינוי באיכות המלאכה יש לחוש שלא חשיב שינוי גמור ^(א), ולכן נכון ליזהר שלא להקל רק באיסור דרבנן, שאז יש לצרף דעת המתירים לעשות דרבנן לצורך חולה אף בלי שינוי כלל ^(ב).

טעה בברכת אשר יצר וחתם רופא כל חולי עמו ישראל:

שאלה: בברכת אשר יצר טעיתי לחתום הברכה 'רופא חולי עמו ישראל', ולא 'רופא כל בשר ומפליא לעשות'.

תשובה: יש להסתפק שהשמיט בחתימה 'ומפליא לעשות', ומצאתי באשל אברהם מבואשט ^(א) (סי' ו) שכתב שאם אחד השמיט 'ומפליא לעשות' אינו מעכב בדיעבד.

אבל עדיין יש להסתפק שיש לומר שנוסח 'רופא כל בשר', ונוסח 'רופא חולי עמו ישראל' הן שני דברים, 'רופא כל בשר' היינו רפואה טבעית שהטביע הקב"ה בכל גוף, אבל 'רופא חולי עמו ישראל' הכוונה שהקב"ה מרפא החולים.

אבל אין ברור האם יש בענין זה עיכוב דיעבד כיון ששניהם חותמין בענין רפואה.

יא. כמבואר בסי' רצה.

יב. וז"ל החיד"א שם, ראיתי לקצת גדולי הדור שאף שלא היו אומרים הצבור ויהי נועם במצאנו שבת בשחל יום טוב באותו שבוע, הם היו אומרים בלחש ויהי נועם, בדרך שאומרים כל מצוה שבת, ואמרו רבנן בטעמא כי על דרך האמת מוכרח אמירת ויהי נועם בכל מצוה שבת שהוא חול, אף שהיה יום טוב באותו שבוע עכ"ל.

יג. כן הוסיף בברכי יוסף (סי' תצא סק"ב).

יד. כמבואר בסי' שכח (סעיף יז), ואם יש סכנה אבר מותר לעשות המלאכה אף כריגל.

טו. וכן הגרי"ם אריך במנחת פתים הוכיח להקל כדעת הרב שם.

טז. כי בשער הציון סי' תצו (סק"ט), וז"ל שם, אף דמצינו שהתירו חכמים לגנוח שיונק חלב בשבת משום דהיי מפרק כללאר ד, יש לומר התם דאין דרכו של מפרק בכך, לא חשיבא מלאכה כלל, וגרע הדובר מסתם שינוי בעלמא עכ"ל.

יז. ואין מועיל כללאר ד, רק במלאכה כותב או תופר וכדו' שניכר השינוי באיכות המלאכה.

יח. כמבואר בסי' שכח שם.

וגם יש לצרף דעת הפוסקים שברכה שיש פתיחה וחתימה, והשמיט חתימת הברכה אינו מעכב דיעבד ^(א), ואם כן אפשר שחשיב רק כאילו השמיט החתימה.

ולכן ספק ברכות להקל, וישמע הברכה מאחר, או יברך בנוסח בריך רחמנא וכו'.

להתפלל מוסף כשהציבור מתפללין שחרית או להיפך:

שאלה: המתפלל מוסף בביהמ"ב בשעה שהציבור מתפללין שחרית, או להיפך המתפלל שחרית בשעה שהציבור מתפללין מוסף, האם חשיב כמתפלל בציבור.

תשובה: במשנ"ב (סי' צ סק"ל) כתב שהמתפלל שחרית בביהמ"ב בשעה שהציבור מתפללין מוסף, הרי זה חשיב כתפלת הציבור, וציון המקור בצל"ח (ברכות ו), ומנן גיבורים (סי' צ סק"ד).

אבל כשמעיינים בדברי הצ"ח והמגן גבורים שם רואין שלא כתבו שחשיב כתפלת ציבור ממש, רק חשיב כמתפלל בשעה שהציבור מתפללין, ותפלתו נשמעת יותר מהמתפלל בזמן אחר ^(א) - ולכן לכתח"ל אין להתפלל מוסף כשהציבור מתפללין שחרית או להיפך, ואין להקל בזה רק בשעת הדחק ^(ב).

התחיל הסעודה כשהיה עדיין קטן והגדיל לפני בהמ"ז:

שאלה: אנו רוצים לערוך סעודת בר מצוה בלילה שנכנס הבן לשנת י"ג, אבל מכמה סיבות נוח יותר להתחיל הסעודה לפני השקיעה, ונמצא שהחתן בר מצוה יאכל הסעודה בעודו קטן, האם יכול לברך על הזימון בברכת המזון בלילה לאחר שכבר הגדיל.

תשובה: הגאון רבי עקיבא איגר בהגותיו (סי' קפח) חקר על אופן הנוכח האם הקטן חייב לברך ברכת המזון מן התורה, שהרי מברך בשעה שהגדיל, או דילמא חייב לברך בהמ"ז רק מדרבנן כיון שבשעת אכילה עדיין היה קטן, ונשאר בספק ^(א).

ומה דמספקא ליה לרבי עקיבא איגר פשיטא ליה להחזיקא (סי' כד סק"ה) שאינו חייב לברך בהמ"ז רק מדרבנן כיון שאכל כשהיה קטן.

אבל למעשה אף אם אין חייב לברך בהמ"ז רק מדרבנן, אינו נוגע להלכה רק לענין אם יכול להוציא ברכת המזון לאחרים שחייבין מן התורה, אבל ברכת הזימון שהוא רק מדרבנן, לדעת רוב הפוסקים יכול בכל אופן להוציא להמסובין ^(א), ואם כן כהיום שאין המזמן מוציא רק ברכת הזימון בלבד, אפשר ליתן לו לברך ברכת זימון ^(ב).

ואגב יש להוסיף שכתב שם רבי עקיבא איגר שעל הצד שחייב לברך בהמ"ז בלילה מן התורה, אם בירך בהמ"ז לפני השקיעה יש לו לברך שנית בהמ"ז בלילה, כיון שבשעה שביירך תחלה היה חייב רק מדרבנן ע"ש.

אבל למעשה אין לחוש לזה שהלא רק מסתפק בענין זה, ובפרט אם עדיין לא הביא שתי שערות, נמצא שבדאי לא נתחייב לברך בלילה מן התורה, שמדין תורה נחשב עדיין כקטן.

יט. במשנ"ב סי' קצו (סק"ה) הביא שנחלקו האחרונים בדיון זה לענין ברכת המזון ע"ש.

כ. כן העיר בשו"ת מנחת יצחק (ח"ב סי' קלב), ובשו"ת אבן ישראל (ח"ט סי' סג).

כא. ובתשובות ונהגות (ח"ד סי' לא) הביא דעת הגרי"ם מבריסק שהיה דעתו שחשיב כתפלת הציבור ע"ש.

כב. וז"ל שם, מסתפקא באכל ביום האחרון של שנת י"ב לעת ערב קודם לילה, ובתחלת הלילה שנעשה גדול עדיין לא נתעכל המזון, אם מחוייב מדאורייתא לברך.

כג. וכמו שכתב בשער הציון סי' קצו (סק"ט) שלדעת רוב הפוסקים ברכת הזימון מדרבנן, אבל החזו"א חשש שברכת זימון מן התורה.

כד. וכ"כ בשו"ת שבת הלוי (ח"ח סי' טז) לענין שאלה זו ונשאר ליתן לו ברכת זימון שהוא רק מדרבנן.

שאלות ניתן לשאול בכל מכמני ההלכה במערכת 'קול התורה':

מס' 02-3-722-700 ואח"כ *

כמו"כ ניתן להתקשר לעורך הגאון המו"צ שליט"א: 05331-21-571

ועד מפעל התורה

תורתך שעשועי

הוא שומר מורשת ישראל ופועל להנצחתה ופיתוחה

פצל הסוכה - פצל התורה

הננו לבשר לקהל אלפי אנשי העיר

שלאחר רוב עמל וביגיעה גם השנה זכינו בסיד

בהרחבת השנה - הסוכה הגדולה ומפוארת

'סוכת התורה - היכל פייגא'

נרבה המתיא פסידות נכתיא חתומות הרבני הגדול חזקוני המפאיר

כשרי מוהרי"י יחיאל מיכל ראזנבערג שליט"א

לענין אפי' האמת מרת פייגא בתו' יחיאל ראזנבערג שליט"א

לשקידת התורה בחג הסוכות,

מתוך יישוב הדעת ובצלאל דמהימנותא

- ויחיל נועם בנפשו בל מוריש נפשו בנפשו בנפשו בנפשו
- היכל מו"ק-ל' לילי' בל'.
- יום מו"ק-ל' בל' שנת חתומות ויחיל נפשו בנפשו בנפשו בנפשו
- בנפשו יום מו"ק-ל' בל' שנת חתומות ויחיל נפשו בנפשו בנפשו בנפשו
- אלוהים מו"ק-ל' בל' שנת חתומות ויחיל נפשו בנפשו בנפשו בנפשו

בברכת ויהי ערב

ועד מפעל התורה

דיני ממונות

הרה"ג ר' **שמעון עוזר** ברא"מ ווייס שליט"א
מרבני משיב כהלכה ב'דיני ממונות'

עומד בחנות לקנות, להודיעו שיש במקום אחר אותו מוצר בזול:

שאלה: עמדת בחנות וראיתי פלוני עומד לקנות איזה חפץ ואני יודע שבקרבת מקום יש חנות אחרת הנמכר שם חפץ זה ממש בזול הרבה מהמחיר כאן. האם אני יכול להגיד לו ולהצילו מהוצאות יתר, או שאני צריך לחוש לריווח של המוכר, ואת"ל שאסור, אם כבר עשיתי כן האם אני חייב להחזיר למוכר מה שנחסר לו.

תשובה: ראשית דבר מי אמר שאתה צריך לבקש טובתו של הלוקח, שמא תבקש טובתו של המוכר, והנה אם המחיר שמוכר כאן הוא מחיר השוה, והמחיר האחר הוא "מחיר מבצע" שהוא פחות מהמחיר השוה, אז ודאי טוב שלא יגיד לו, דלמה ימנע את המוכר מלהרוויח במחיר שהוא שווה האמיתי - אחר שכבר הסכים הלוקח לשלם כך, אבל אם אין ברור שהוא המחיר האמיתי, ואתה מבקש לעזור להקונה.

הנה לפי כמה שיטות נחשב הנכנס לחנות וכבר יודע המחיר והחלט אצלו לקנות, כאחד שכבר זכה בו בעל החנות, וממילא אסור להוציא מיד המוכר, אבל יש חולקים בזה, וגם יש שמשמע מדבריהם שלא אסור רק אם בא ליטול את הלוקח שיקח אצלו, שנטל את הריווח של פלוני לעצמו, משא"כ כאן שמתכוון רק לטובת הלוקח עצמו (א"ע"פ שממילא יגיע הריווח להמוכר האחר) אולי לא אסור, וכיון שיש מחלוקת הפוסקים בזה, נראה דשב ואל תעשה עדיף ולא יגיד לו כלום, אבל אם עבר והוציא מהמקח, א"צ לשלם.

ביאור: ע"י ב"מ ע"ז בבעה"ב שקצב עם שליח לשכור לו פועלים בדי' זה והלך השליח וקצב עמהם בשלש ונתרצו, ונודע להם אח"כ שהבעה"ב קצב ארבע יש להם תרעומת משום "אלו תמנע טוב מבעליו", ושם יש ג"כ לשאול הלא עשה השליח טובה לבעה"ב שלא יצטרך לשלם ד' ולמה צריך להיטיב לפועלים יותר מלבעה"ב, ובשיטת"מ בשם הרמ"ך משום שפעולתם שוה ד', א"ע"פ שהסכימו להחיל יש להם תרעומת, א"כ ה"נ בדין, כיון שזהו מחירו השוה אסור להוציא מן המוכר ויש למוכר עליו תרעומות, ולכא"ו יש בזה איסור גמור, (וע"ש בשיטת"מ בשם הריטב"א סברא אחרת ויש לדון

אם שייך בעובדא דידן ע"ש) נמצא שבכ"ה"ג שהשני עושה מחיר מבצע, ודאי לא טוב להוציא ממי שמוכר במחיר השוה, אחר שכבר הסכים הקונה לשלם מחיר זה וניש לחקור אם הקונה הוא קרובו האם מותר לדרוש טובתו יותר מן המוכר משום "מבשרך אל תתעלם".

ובסימן קנ"ז ס"ה בהגה נחלקו בדין מערופי"א היינו לוקח (קבט) שרגיל לקנות אצל חבירו אם מותר לילך ולהתעסק עמו, ובתשו' חת"ס סי' ע"ט מבואר דקונים שהיו בחנותו וגמר הפיסק ולא חסר כלום באופן שהי' בטוח שיקחו ממנו, הרי"ז תלוי בפלוג' הנ"ל אם מותר לבא ומוליכם בחוף, ע"ש שנחלקו בפירוש מרחיקין מצודת הדג מן הדג (ביב כ"א) עד כמה נחשב שכבר זכה בו הראשון ע"ש בארוכה, נובאמת הי' מקום לומר שכשכבר עומד בחנות עם ידיעת המחיר עדיף טפי ממערופי"א שרק רגיל לבוא בעבר ובעתיד ובעצם דין מערופי"א לא הכריע הרמ"א שם להדיא, ובתשו' מהרש"ל סי' ל"ז הכריע להחמיר לכתחילה, ומערופי"א ישראל אצל ישראל יש משמעות שלכו"ע אסור וכו' בח"ס הנ"ל אבל לפ"ד הרי"מ מיוג"ש משמע שכל שלא נטל ממנו כל לקוחותיו אין איסור וכו' בהגה"ר"א שם וחת"ס שם, ובאופן שאינו מתכוין להרוויח לעצמו אלא לטובת הלוקח בחת"ס הנ"ל מוכח דכל שאינו בא ליהנות ממה שהיה בטוח לראשון הרי לרש"י ורמב"ם אין איסור אך לרי"מ אסור ע"ש (וע"ע מנן פשיט"ל לחת"ס כר וי"ל).

ולכא"ו שוא"ת עדיף, אך לשלם אם עבר והוציא ודאי שא"א לחייבו לשלם כמש"ש הרמ"א גם במערופי"א, ובפרט דהכא יש צד שלכו"ע ליכא איסורא ומה עוד דעיינן באורים גדולים (המצויין ברעק"א ד"ל) דעתו דכל דין מערופי"א אינו אלא מדין עני המהפך עש"ה א"כ י"ל דזה דווקא כשבא אחר ונטלו לעצמו ולא כשבא לטובת השני דר"ק מיהו באופן שכל כוונתך לא לטובת הלוקח אלא לטובת המוכר האחר שהנך רוצה שירויח בזה ודאי דשוה לדין מערופי"א ועני המהפך ואסור.

דיני יחוד

הרה"ג ר' **ישראל בראנדסדורפר** שליט"א
ממורי נתיבות הוראה ב'דיני יחוד'

יחוד איש אחד עם הרבה נשים, בעובד איתם במשרד:

שאלה: לצורך פרנסתי אני עובד כמנהל במשרד, ובשעות הצהריים המשרד סגור לכמה שעות, ואני והמוכיות [כמה נשים] נשארים במשרד, והדלת סגורה ונעולה (וא"א להשאירה פתוחה), האם מותר לי לישאר שם.

תשובה: אם נשארים שם רק אשה אחת או שתיים, ודאי אסור.

ואם נשארים שם שלש נשים ויותר, אין נכון לכתחילה.

ובמקום הצורך, אפשר להקל (כנ"ל בשאלה הקודמת), ואם ע"י שעובד עמהם ביחד בתדירות נעשה ביניהם היכרות וידידות [דינן כמו שלביו גס בהן], ואין להתיר רק בשעת הדחק וצורך גדול.

נימוק: הכל כמו שנתבאר בשאלה הקודמת, וכתב שם הרמ"א ורי"מ, איש אחד עם נשים הרבה אם אין עסקו עם הנשים (ולשון רש"י פב. ד"ה כל שעסקי, שמלאכת אמונתו נעשית לנשים) וחלקו הפוסקים במי שאין עסקו עם נשים, אלא שגייסי אהרדי, [דהיינו כגון שהן קרובין], אם קיים בזה ההיתר של נשים הרבה או שדומה למי שעסקו עם הנשים^(א), וכתב הערוך (השלחן) (פאה"ז סי' כ"ב סעיף ו') דאיש ואשה שיש ביניהם הכרה וידידות ע"י עניני מסחר, חשובין כגייסי אהרדי. ולכן הכא שבלא"ה דעת הרבה ראשונים להחמיר באיש אחד עם הרבה נשים, ודאי אין להקל רק בשעת הדחק וצורך גדול.

יחוד איש אחד עם הרבה נשים פרוצות, או נכריות:

שאלה: לצורך פרנסתי אני עובד בתיכון דלתות, ואירע פעם שקראו לי בדירת יהודים שלע"ע אינם שומרי תו"מ (חילונים) וכשהגעתי לשם ראיתי שהבעל לא נמצא בבית רק אשתו ובנותיו הגדולות, האם מותר לי לתקן הדלתות או שאני צריך ללכת משם.

תשובה: לכתחילה ודאי לא ילך לשם בשעה שהבעל לא נמצא בביתו דאפי' עם הרבה נשים כשרות אין להתיר לכתחילה, (כנ"ל).

ואפילו בדיעבד כשכבר בא לשם, אם אפשר לבוא בפעם אחרת כשהבעל יהיה בבית, יעשה כן. ובשעת הדחק, אפשר לסמוך להתיר גם בכה"ג.

נימוק: דנחלקו הפוסקים^(א) בהיתר של נשים הרבה, אם הוא גם בפרוצות ונכריות, וכיון דאפי' בשלש כשירות אין להתיר לכתחילה. ודאי דאין להתיר בפרוצות ונכריות, כ"א בשעת הדחק.

א. החכמ"א כלל קצ"ז ס"ד כתב דרש"י (שמות איש אחד עם ג נשים) ס"ל דאסור בגייסי אהרדי. וכן פסק בספר ארחות חבית פרי י"ד ס"ט דכ"ש הוא שאסור. והדבר הלכה ס"י סעיף ו' כתב דמתעני ארוים משמע דמותר, ובהערה שם אות ג"ד-י"ד ו"ה לזכורו כתב דגם מרש"י משמע כן (ודלא בחכמ"א הנ"ל).
ב. וכן נטעם בשו"ע (ח"ה סי' ר"ג אות ג') וכן פסק הארחות חבית (פסק יד הערה ג') וכתב דדווקא אם יש ביניהם ידידות והיכרות.
ג. הדי ימיה (קדושין 88) כתב דהיתר הוא רק בכשרות, וכן פסק באורחות חבית פ"ד הערה כ"ד. אבל בזה"ל ס"י סי' ובהערה ב' שם כתב דמשמע מהרשב"א ומועצי ארוים, ומהרמ"א, ומסתמית הפוסקים דסביר דמותר בשלש נשים, דאפילו בפרוצות ונכריות מותר.

מבי מדרשא

בירורי הלכה שנתלכנו בשיעוריו של הגאון ר' ברוך יהודה היימליך שליט"א מוצ"ב בהעדה החרדית ומרבני קהילתנו הק'

'פינה בולטת' מהסוכה - ואין בה 'שיעור סוכה' לעצמה, האם כשרה?

שאלה:

סוכה כשרה שיש לה שיעור סוכה (ז' על ז' טפחים), ובאחת מצדדי הסוכה יש 'פינה בולטת' שהמקום צר שם ואין שם כשיעור סוכה, האם מקום זה כשר לאכול ולישון שם?

• ההלכה •

- שיעור סוכה הוא ריבוע של ז' טפחים על ז' טפחים, אבל סוכה שרוחבה ז' טפחים אפילו אם אורכה ט' טפחים או יותר פסולה, (אע"פ שיש בה שיעור שטח גדול, יותר מסך מ"ט טפחים רבועים - של סוכה כשרה).
- כשיש קרן זווית של ג' דפנות בצד הסוכה ואין לה שיעור לעצמה, דעת המ"א שאותו המקום פסול לשבת שם, אפילו שהוא מצורף לסוכה גדולה.
- אמנם דעת כמה גדולי האחרונים להכשיר (וולת אם 'צורת הפתח' מפסקת בין הפינה הבולטת ל שאר הסוכה). דלא גרע מדין 'פסל היוצא מן הסוכה' ועדיף מיניה. ולמעשה נכון להחמיר בזה, וכן דעת המ"ב.
- ומ"א אפשר לשים את השולחן באותה 'קרן זווית' גם בשעה שאוכל עליו, אע"פ שגם השולחן צריך להיות בתוך הסוכה, כיון שאפשר לצרף את הדעות המכשירים את הקרן הזווית.
- באופן שרוחב קרן הזווית בצד הפתוח לסוכה גדולה - הוא ז' טפחים, אע"פ שאין עומקה ז' טפחים, יש להקל בזה יותר, כיון שאין המקום צר, ויש רבוע של ז' טפחים על ז' טפחים בצירוף שאר הסוכה.
- אם 'קרן הזווית' אין לה דפנות לעצמה, אלא היא בתוך דפנות הסוכה, כגון שבחלק מהסוכה יש סכך פסול, משום שהוא תחת גג או מזגן (בשיעור ד' טפחים על ז' טפחים) שבוולטים מעל הסוכה, ובאותה מקום לא נשאר בסוכה 'סכך כשר' ברוחב ז' טפחים, אז לכו"ע מותר לאכול ולישון בחלק שתחת 'סכך הכשר', כיון שאינו 'מקום מסוים' מנוכח עם דפנות לעצמו.

שיעור רוחב ז' טפחים.

• בירור הלכה •

שיעור סוכה במידות זמננו:

כתב בשו"ע (סימן תרל"ד סעיף א') "סוכה שאין בו שבעה על שבעה טפחים פסולה".

השיעור במידות זמננו, לפי השיעור הקטן (שיעור הגר"ח נאה) שיעור סוכה הוא 56 ס"מ על 56 ס"מ, ולשיעור הגדול (שיעור חזון איש) הוא כמעט 68 ס"מ על 68 ס"מ.

ולפי מה שהכריע המ"ב בכמה מקומות (בה"ל סימן ע"א סעיף י"ג ד"ה שיעור רביעי, ובסימן תפ"ז ס"ק א') לגבי מצוות 'דאורייתא' יש להחמיר לכתחילה בשיעור הגדול, וכיון שחלק ממצוות הסוכה הם חיובי 'דאורייתא', יש להחמיר בשיעור הגדול.

שיעור סוכה הוא 'מרובע':

שיעור סוכה הוא שיעור מרובע של ז' טפחים על ז' טפחים, ואין האורך של סוכה משלים לשיעור רוחב הסוכה, כגון סוכה שרוחבה הוא רק ז' טפחים, אפילו אם אורכה היא ט' טפחים או יותר, פסולה, (אע"פ שיש בה שיעור שטח גדול, יותר מסך מ"ט טפחים רבועים - של סוכה כשרה).

[כן דעת רוב האחרונים, ט"ז (ס"ק א') מ"א (ס"ק א') מ"ב (ס"ק א'), אבל הבי"ח (סעיף ב') סובר שמעיקר הדין מספיק שיש בסוכה שיעור מ"ט טפחים רבועים, וז"ל: כן נראה לי להלכה, אבל למעשה יראה להחמיר בענין ריבועא ממש].

ולכן שיעור 'סוכה עגולה', היא כשיעור שאפשר לרבע בתוכו 'ריבוע' של שבעה טפחים על טפחים, (שיעור שם סעיף ב'), ואינו מצטרף לשיעור סוכה המקום שבתוך עיגולי הדפנות.

קרן זווית של סוכה:

והנה כתב המ"א (שם ס"ק א'): "ונראה לי דאפילו הסוכה גדולה הרבה, ובמקום אחד יש קרן אחת משוך לפנים שאין בו ז' על ז' אסור לישב שם, כיון שהמקום צר לו לשבת שם, וכן משמע בגמרא דף ג' ע"ש בקיטונות", וכן דעת הא"ר (ב"ס"ק א').

'הזווית' בטילה אל הסוכה:

אמנם הרבה אחרונים חולקים על המ"א ודעתם להתיר, משום ש'קרן הזווית' בטילה אל הסוכה הגדולה, ודעת החזון איש (סימן קמ"ד ס"ק ז') להתיר 'קרן הזווית' שאין בו ז' על ז', מדין 'פסל היוצא מהסוכה', שהוא כשר אפילו באופנים שאין שיעורו כראוי.

[והאחרונים דחו ראיית המ"א מקיטונות, כיון שהקיטונות הוא חדר לעצמו, ויש מחיצה או צורת הפתח - המפסקת בין הקיטונות להסוכה, לכן אי אפשר לצרפם יחד, (בה"ל שם ד"ה סוכה, בשם בגי' ישע וביכורי יעקב, וכענין כתב החזו"א)].

סוכה עגולה:

והביכורי יעקב (סימן תרל"ד ס"ק ב') הביא עוד ראיה להתיר, מדין 'סוכה עגולה', שאם יש בה שיעור ז' על ז' טפחים בריבוע כל הסוכה כשרה, ולפי דברי המ"א היה פסול כל המקום שבין עיגולי הדפנות, וצריך לשבת רק במקום הריבוע, כיון שבצידי העיגול אין

שלא להניח השולחן באותו קרן, ואע"פ שנפסק בשו"ע (שם סעיף ד') להלכה שאם השולחן שאוכל עליו הוא חוץ לסוכה "כאילו לא אכל בסוכה, אפילו אם היא סוכה גדולה", מכל מקום כיון שהרבה פוסקים ס"ל דאפילו בשולחן בתוך הבית לא גוררין הכי, כדאי הם לסמוך עליהם בזה.

מזגן שתלוי למעלה מהסכך:

והנה בסוכה קטנה שמעליה יש מרפסת של השכך בולט מעליה, או מכשיר של מזגן (ימרחס"), יש בזה פירוש דינים:

א. אם הג' הבולט או המזגן הם פחותים מג' טפחים (פחות משיעור 24 ס"מ - כדעת הגר"ח נאה) אינם פוסלים הסוכה, ומותר לישן אפילו תחתיו.

ב. אם בולטים לתוך הסוכה כשיעור יותר מג' טפחים ופחות מג' טפחים (כשיעור 30 ס"מ), יש מחמירים שאסור לישן תחתיו, אבל לדעת רוב הפוסקים דינו שווה לפחות מג', ומותר לישן שם.

ג. אבל כשבולט לתוך סוכה שיעור ד' טפחים על ד' טפחים (כשיעור 32 ס"מ), שיש לנקוט להחמיר בשיעור הקטן, לכו"ע אסור לישן תחתיו.

[ואע"פ שאסור לישן תחת סכך פסול של ד' טפחים, מ"מ אינו מפסיק את הסוכה, ואפשר לצרף את הדופן הצמוד לו, לדפנות הסוכה 'כדין דופן עוקמו', אבל כל זה הוא רק אם סגור שם בסכך של ז' טפחים, או נפסל גם שאר המקום שתחת סכך הכשר, כיון או בשאר דברים, אבל אם יש הפסק של אורז ג' טפחים, או גם הדופן נפסק מהסוכה, ואם אין שיעור ג' דפנות אחרות, הרי הסוכה פסולה].

מרפסת או מזגן שבוולטים על גבי סוכה:

ולכאורה לדברי המ"א הנ"ל, אם מחמת בליטות המרפסת או המזגן, נתמעט רוחב הסוכה ולא נשאר באותו מקום שיעור רוחב של ז' טפחים, אז נפסל גם שאר המקום שתחת סכך הכשר, כיון שאין שם ריבוע של ז' טפחים על ז' טפחים, ואפילו שאין שאר הסוכה נפסלת, מ"מ לא מהני לשבת במקום זה.

[וכן אם לא נשאר אחר גמור אורך של המרפסת או המזגן, עד סוף דפנות הסוכה שיעור של ז' טפחים, יפסל כל אותו המקום].

מפורש להיתר:

אמנם דבר זה הוא מפורש להיתר בדברי התוס' (סוכה דף י"ז ע"א ד"ה איר, ועוד ראשונים), ונפסק להלכה בטור (סימן תרל"ב) ובשו"ע (רמ"א סעיף ב').

ח"ל השו"ע (שם): "והא דסכך פסול [פוסל כל הסוכה] בד' [טפחים], ואירי בג', היינו דוקא שהפסיק סוכה לשתיים ולא נשאר שיעור הכשר סוכה עם דפנות במקום אחד; אבל אם נשאר שיעור סוכה במקום אחד, המקום ההוא כשר, ואף שמבחוץ אם מחובר לו מן הצדדים".

וכבר הקשה קו"ח הרש"ש (בהגהותיו על התוס' שם): "לכאורה סתירה מזה לדעת המ"א בסימן תרל"ד ס"ק א', וגם החזו"א (סימן קמ"ד ס"ק ז') חולק על המ"א מחמת קושיא זו.

המ"א עצמו מקיל יותר:

ובפרט שהמ"א (ס"ק ד') מקיל עוד יותר (ע"פ דברי השו"ע), אפילו אין שיעור סוכה במקום אחד, מצטרפים שני חלקי הסוכה יחד לשיעור, אע"פ שבאמצע הסוכה יש אורז ג' טפחים או סכך פסול ד' טפחים שאסור לישן תחתם ומפסיקים את הסוכה.

[ובספר ביכורי יעקב (סימן תרל"ב ס"ק ז'), היר"ד מבי' ס"ק ט"ז) הקשה על קולא זו שהוסוף המ"א להתיר לצרף שני חלקי סוכה שאין בהם כשיעור, כיון דשיטה זו (של השו"ע) היא כדעת הבי"ח ששיעור סוכה אינה ריבוע דווקא אלא כל שיש שם סך מ"ט טפחים מרובעים כשר, והרי לדינא רוב פוסקים חולקים על זה, ובכללם גם המ"א עצמו (כמו שהובא לעיל)].

'קרן זווית' מוקפת מחיצות:

וליישב הסתירה בדברי המ"א, צ"ל דהמ"א פוסל הסוכה שבקרן זווית, הוא דווקא כאשר 'הזווית' מוקפת מחיצות, אבל אם יש סכך פסול באמצע הסוכה אינו פוסל את שאר המקום שתחת סכך הכשר, אפילו אם אין שם ז' טפחים (עיין בשו"ע שם הלוי חלק ג' סימן ע"ז, וע"פ בספר 'הסוכה' לאחר מחבר זמננו, חלק ב' אות כ"ד), ואף שישנם מהלכים נוספים (עיין בספר 'הסוכה' שם, וכן מ"ש בסוף הספר), זהו המהלך המרומז.

[אך מדברי הבה"ל (שהובא לעיל) שהביא להתיר לישב בעיגולי הדפנות של סוכה עגולה, כיון דשם כולו כשר ואינו צר לשבת שם כלל, משמע מדבריו שאינו מחלק חילוק זה, וצ"ע].

אין די גרעסטיע טירדות
הזרתך לא שבתה!

כל יום
עמוד גמרא

נדום מהמנת הסוכה, רצים לאריכע טינים, לא שוכנים פיר' זאקת הבתים'